

SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES PRESENTACIÓ

L'educació és el mitjà pel qual la societat transmet a les noves generacions i als ciutadans la cultura general i pròpia i uns coneixements determinats. Andorra és un país de dimensions reduïdes però amb una gran diversitat cultural.

Els seus 464 km² acullen 78.115 habitants de més d'un centenar de nacionalitats diferents, i més de sis milions de turistes anuals. L'escola és una de les corretges de transmissió de l'educació. Els infants i joves s'hi eduquen en tres sistemes educatius gratuïts: andorrà, espanyol i francès. El sistema nacional andorrà es va crear l'any 1982, i s'anomena Escola Andorrana, essent-ne el català la llengua vehicular, però amb una especial dedicació a l'aprenentatge de les altres llengües. El sistema espanyol data del 1930, depèn del Ministerio de Educación d'Espanya, i l'ensenyament es realitza en castellà. El sistema francès, laic, va arribar a Andorra el 1900, i la seva llengua vehicular és el francès. L'ensenyament confessional és el més antic, va ser iniciat el 1882 i segueix la normativa del sistema espanyol, però en català.

I amb tan poca massa crítica i sistemes educatius diversos, en llengües diferents, com es pot educar de manera cohesionada una societat? El Ministeri d'Educació i Joventut fa un esforç per proporcionar – des del 1972, en què es va iniciar el procés d'andorranització– hores lectives de llengua catalana i de coneixement del país i de les institucions als sistemes educatius que no usen el català, i també organitza classes nocturnes gratuïtes per a adults i centres d'autoaprenentatge de català. I la realitat és que Andorra és un país en què les diferents nacionalitats conviuen pacíficament i amicalment, i on la seguretat és un valor reconegut.

Per aquesta raó, quan els membres de la Societat Andorrana de Ciències es van reunir amb els de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Parla Catalana, immediatament es va considerar que la proposta per a realitzar les xx Jornades havia estat una bona elecció.

La Societat Andorrana de Ciències és una associació que va néixer el 1983 com a entitat dedicada a la divulgació del coneixement, per a fomentar la reflexió, el debat i la recerca, i els àmbits de l'educació, l'ensenyament i la formació s'hi han tractat diverses vegades. Ja el 29 d'abril del 1986 la filòloga i assessora del Ministeri d'Educació Maria Geli i Capdevila va pronunciar la conferència «L'escola andorrana: una realitat», poc després de l'inici d'aquest sistema propi d'ensenyament. Una taula rodona a l'entorn de l'ensenyament del català a Andorra, el 18 de desembre del 1986, va reunir Càndid Reñé («Situació actual en general del català»), Roser Suñé («L'ensenyament del català a l'escola francesa»), Maica Manresa («L'ensenyament del català al Col·legi Sant Ermengol»), Manuel Anglada («L'ensenyament del català en centres privats per a estrangers i adults») i Montserrat Badia («Ensenyament d'adults»), moderada per Antoni Pol, per analitzar la situació de l'aprenentatge de la llengua oficial del país.

Poc després, el 13 de març del 1987, es van dur a terme les Jornades sobre l'Educació a Andorra, que van constar de dues conferències, a càrrec de Roser Bastida («Història de l'ensenyament a Andorra») i Mercè Segura («Situació actual de l'ensenyament a Andorra»), que van anar seguides d'una taula rodona i un debat amb representants dels diversos tipus d'ensenyament: Roc Rossell, conseller d'Educació i Cultura del Govern; Albert Pintat, conseller de la Comissió d'Educació i Cultura del Consell General; Joan Massa, secretari de la Delegació Permanent del Copríncep Episcopal; Joan Mingorance, director del centre associat de la UNED; Eduard Rossell, director del liceu Comte de Foix; Gregorio García, director de l'institut espanyol de batxillerat; Alexandre Damians, director del Col·legi Sant Ermengol; Ramon Companys, director de l'escola espanyola d'Andorra la Vella; Nativitat Alís, directora de l'escola francesa d'Encamp; Maria Geli, directora de l'Escola Andorrana; Josep Lluís Ortega, director de l'escola especialitzada Nostra Senyora de Meritxell; la mare Tomasa Itoiz, directora del Col·legi Janer, i M. Dolores Medina, representant del Col·legi Sagrada Família –amb la moderació de Meritxell Fiter. Aquests actes van ser transcrits i publicats el 1994.

Des de l'any 1988, en què la SAC va entrar al Patronat de la Universitat Catalana d'Estiu, cada any ha organitzat una diada andorrana

dins les jornades especialitzades per tractar temes propis d'abast més general, i dins d'aquests sovint s'ha fet referència a l'educació.

L'edició del 2000 va voler actualitzar el tema «Formació i ensenyament a Andorra», que en 26 ponències va desgranar, analitzar i debatre la situació del moment, quan ja es disposava, a més d'una escola privada (el Col·legi dels Pirineus), de la Universitat d'Andorra, de formació professional, de formació continuada en empreses, i d'ensenyaments lliures en música, art, esports, etc.

En la 20a Diada Andorrana a l'UCE, el 2007, es va tractar el tema «Andorra i el seu capital social», exposant i debatent la situació de la societat andorrana pel que fa a l'associacionisme i als recursos humans que cohesionen el país.

«Els valors de la societat andorrana, avui» es van analitzar des de diferents aspectes en les 14enes Jornades, el 2008, fent un èmfasi especial en l'àmbit educatiu.

Atès que la necessitat d'aprendre de les persones no acaba amb l'ensenyament obligatori, sinó que en l'exercici de la professió cal seguir estant al dia, les 15enes Jornades, desenvolupades sota el tema «Quina formació per a la via laboral?», van fer palesa la situació de canvi en què s'estava gestant la desacceleració de l'economia i la necessitat de renovar-se amb una formació de manera contínua.

Un dels reptes, doncs, més importants d'una societat que vulgui evolucionar és preparar bé les generacions futures. I un dels instruments per aconseguir-ho és el sistema educatiu. Fer-ne un estudi aprofundit i rigorós de ben segur que ajudarà que el futur arribi amb menys incertesa, i amb més encert i més cohesió.

Àngels Mach i Buch
Presidenta